

Bog anmeldelser.

LEO PETRITSCH. **Zur Lehre von der Ueberwälzung der Steuern**, mit besonderer Beziehung auf den Börsenverkehr. Graz 1903. Leuschner & Lubensky. (85 S.).

Bogens Opgave er en Undersøgelse af Virkningerne af Skatter paa Omsætningen af faste Ejendomme og paa Terminsomsætninger saavel i Varer som Effekter (Børs-skat). Forf. polemiserer mod de Finansteoretikere, der er tilbøjelige til at negligere Spørgsmaalet om Skatters Overvæltning. Idet han søger Aarsagen til den ikke ualmindelige Ligegyldighed overfor dette Spørgsmaal, finder han hos en Række Nationaløkonomer en Mangel paa Interesse for, hvorledes de enkelte Skatteydere belastes, idet alle Skatteydere betragtes og behandles som en Enhed; men desuden mener han, at de almindelige Overvæltningsteorier føles som ufrugtbare, fordi de i Stedet for at behandle de enkelte Skatter søger at opstille almindelige Principer, hvorved man ledes ind paa altfor vidt drevne Generaliseringer. I Modsætning dertil lægger Petritsch Vægt paa, at man maa tage den enkelte Skat for sig og ved Spørgsmaalet om dens Overvæltning maa se paa alle de økonomiske Foreteelser, som dens Paalæg giver Anledning til.

Det særegne ved de Skatter, han særlig behandler, er, at de optræder som en Omsætningshindring. Tager man først Skatten paa Omsætning af faste Ejendomme, er dens Hovedvirkning den, at den hindrer enhver Om-

Bog anmeldelser.

LEO PETRITSCH. **Zur Lehre von der Ueberwälzung der Steuern**, mit besonderer Beziehung auf den Börsenverkehr. Graz 1903. Leuschner & Lubensky. (85 S.).

Bogens Opgave er en Undersøgelse af Virkningerne af Skatter paa Omsætningen af faste Ejendomme og paa Terminsomsætninger saavel i Varer som Effekter (Børs-skat). Forf. polemiserer mod de Finansteoretikere, der er tilbøjelige til at negligere Spørgsmaalet om Skatters Overvæltning. Idet han søger Aarsagen til den ikke ualmindelige Ligegyldighed overfor dette Spørgsmaal, finder han hos en Række Nationaløkonomer en Mangel paa Interesse for, hvorledes de enkelte Skatteydere belastes, idet alle Skatteydere betragtes og behandles som en Enhed; men desuden mener han, at de almindelige Overvæltningsteorier føles som ufrugtbare, fordi de i Stedet for at behandle de enkelte Skatter søger at opstille almindelige Principer, hvorved man ledes ind paa altfor vidt drevne Generaliseringer. I Modsætning dertil lægger Petritsch Vægt paa, at man maa tage den enkelte Skat for sig og ved Spørgsmaalet om dens Overvæltning maa se paa alle de økonomiske Foreteelser, som dens Paalæg giver Anledning til.

Det særegne ved de Skatter, han særlig behandler, er, at de optræder som en Omsætningshindring. Tager man først Skatten paa Omsætning af faste Ejendomme, er dens Hovedvirkning den, at den hindrer enhver Om-

sætning, hvor Forskellen mellem Sælgers og Købers Vurdering ikke er større end Skattens Beløb. Man kan om denne Skat ikke fastslaa, at Afgiften i det enkelte konkrete Salgstilfælde bæres enten af den nuværende Køber eller Sælger; men den Omstændighed, at der paalægges en Skat, som vanskeliggør og fordyrer Afsætningen af faste Ejendomme, forringer i al Almindelighed de faste Ejendommers Værdi. Skatten virker altsaa i det Øjeblik, den paalægges, som en Konfiskation paa lignende Maade som en fast Grundskat, kun med den Forskel, at en fast Grundskats kapitaliserede Værdi nøje kan beregnes. Det, som Petritsch aabenbart særlig vil have frem, er, at den Konfiskation, som Omsætningsskatten foraarsager, i national-økonomisk Henseende er af uheldigere Natur end den, der fremkommer ved en Grundskat, fordi det Medium, hvorigennem Resultatet naas, er en Hindring af Omsætninger, der vilde være økonomisk fordelagtige.

I Petritschs Behandling af Børsskatterne gør sig et lignende Synspunkt gældende. Efter en Analyse af Vareterminshandelen fastslaaer han, at dennes Betydning bestaar i at holde Varernes Prissvingninger indenfor visse Grænser, og at den er i Stand til at gøre dette, fordi Omkostningernes ringe Størrelse gør det muligt at udnytte enhver fremtidig Konjunktur. Enhver nok saa ringe Begivenhed, som er egnet til at faa Indflydelse paa Størrelsen af det frentidige Forraad af en Vare eller af den frentidige Efterspørgsel efter den, kan derfor gennem Terminspekulationen allerede finde sit konkrete Udtryk i den nuværende Prisdannelse. Alle, der har Interesse i Prisstabiliteten, har altsaa Fordel af Terminshandelen. Dette gælder baade Producenter og Konsumenter. Hele det økonomiske Liv vinder i Sikkerhed, og Kapitaldannelsen fremmes. Skatten paa Terminsforretninger har imidlertid væsentlig den Betydning, at den forøger Omkostningerne. Resultatet bliver derfor, at Udsigten til mindre Prissvingninger ikke fremkalder Indgreb af Terminspekulationen, fordi Fortjenesten ikke er stor nok til at dække Omkost-

ningerne. De virkelige Prissvingninger bliver altsaa større, end de vilde være, hvis Skatten ikke eksisterede. Skatten hviler altsaa ikke paa Terminsspekulanten, som undlader at gøre de Forretninger, hvor Prisforskellen ikke er stor nok til ogsaa at give Erstatning for Skatteudlægget, men den hviler paa det økonomiske Samfund, som ikke faar den fulde Nytte af Terminsforretningerne. I Forbigaaende bemærker Forf., at hans Udvikling gælder den legitime Terminsspekulation og ikke det Børsspil, der drives af ukyndige »outsiders«. Disse Outsiders foretager aldeles ikke nogen Beregning hverken af Omkostninger eller Fortjeneste, og netop derfor er det ganske uholdbart, naar man har villet betragte Skatten som et Middel til at holde dem borte fra Terminsforretningerne. Gaar man fra Vareterminshandelen over til Børshandelen i Papirer, maa Betydningen af denne hovedsagelig søges i, at den gør Omsætningen af Papirer let og forbunden med faa Omkostninger. Den letter Anlægget af Kapital, og den har derfor Tendens til ikke alene at regulere Kapitalanlæg i Papirer, men til at højne Papirernes Kurs og altsaa trykke Rentefoden. I samme Grad som Børsomsætningen gøres besværligere og bekosteligere gennem Beskatning, maa Papirernes Pris synke og Rentefoden stige. For de Papirer, der emitteres under en bestaaende Omsætningsskat, maa det siges, at Skatten bæres af Emitterterne, idet den trykker Papirernes Emissionskurs.

I finansteoretisk Henseende kan der særlig mod Forfatterens Kritik af andre Overvæltningsteorier gøres den Indvending, at han ikke tilstrækkeligt skelner mellem de almindelige økonomiske Virkninger af en Skat og det egenlige Overvæltningsspørgsmaal, d. v. s. Spørgsmaalet om, hvilke Personer der bærer Udgiften af det Beløb, som indgaar i Statskassen. Et Eksempel paa Forskellen mellem de to Ting kan hentes fra en Finanstold. Den væltes i Almindelighed over paa Varens Forbrugere, som betaler den gennem den forhøjede Pris paa Varen. Hvis Tolden imidlertid er tilstrækkelig høj, kan den virke pro-

hibitivt, saa at Forbruget ophører. Dette kan for en Mængde Personer, som tvinges bort fra et muligvis nyttigt og økonomisk heldigt Forbrug, betyde en Nedgang i hele deres økonomiske Velfærd. Men man kan ikke sige, at en Skat, som slet ikke betales, væltes over paa disse Personer. Om en almindelig Indkomstskat maa man sige, at den med enkelte Undtagelser — saasom i Henseende til Funktionærer, hvis Løn muligvis forhøjes i Anledning af Skatten — hviler paa de Personer, der udreder den, og altsaa ikke væltes over paa andre. Men dette udelukker ikke, at en Indkomstskat gennem den Indflydelse, den kan have paa de paagældende Personers Forbrug, Kapitaldannelse o. s. v., ogsaa medfører Virkninger af økonomisk Betydning for andre Dele af Samfundet. Imidlertid er selvfølgelig en Undersøgelse af alle en Skats økonomiske Virkninger ligesaa betydningsfuld baade i videnskabelig og praktisk Henseende som en Undersøgelse af det specifikke Overvæltningsspørgsmaal, og her har Forfatteren Ret i, at man ikke kan nøjes med almindelige Formler, men maa undersøge hver enkelt Skats Virkninger. Hans Udvikling af de skadelige Følger af de af ham behandlede Omsætningskatter er helt igennem baaret af et meget optimistisk Syn paa den frie Omsætnings Velsignelser, men selv hvor han heri gaar videre, end man kan følge ham, kan man give ham Ret i hans Advarsler mod at bruge Omsætningshindringer, der er af den Art, at de kan ramme ganske andre Steder end dem, man sigter efter.

E. Meyer.

TH. H. ENGELBRECHT. **Die geographische Verteilung der Getreidepreise. I. Nordamerika.** Berlin 1903. Poul Parey. [VI + 108 S.].

Det er første Del af et stort anlagt Værk, hvis Opgave det skal være at give en samlet Fremstilling af Kornpriserne og deres Bevægelse i de sidste 40 Aar.